

Leo de Kleijn

Om Socialistische partij inför valet i Nederländerna. "I en regering endast om vi kan förändra något"

Efter att ha företrätt *Socialistische partij* (SP) i kommunfullmäktige i Rotterdam i sex år varav två som fraktionsordförande är Leo de Kleijn kandidat i det nederländska riksdagsvalet nu på onsdagen den 12 september 2012. Han står som nr 19 på SP:s lista.

Har du efter sex år i Rotterdams kommunfullmäktige erfart vad där är att erfarar?

Nej, nej absolut inte. Jag har funnit mig väl till pass i Rotterdam även om det för mig även passar att åka till Haag. Fast beslutet om en kandidatur för mig i valet till riksdagens andra kammaren är inget personligt val. Det är ett resultat av de diskussioner som SP:s avdelning i Rotterdam har fört. De gångna åren har SP-Rotterdam yrkat på att ett antal av partiets ståndpunkter måste skärpas till eller förändras. När vi nu har ett urtima val är därför helt följdriktigt att vi gör något för att kunna åstadkomma den förändringen som vi yrkat på. Det var detta som ledde till att vi föreslog två kandidater från Rotterdam till riksdagsvalet. Det är Ike Teuling på 20 plats och jag.

Vad är det för förslag som ni har haft från partiavdelningen i Rotterdam?

Det är saker som enligt oss hänger samman. Det rör sig om vad man kunde kallas storstadsproblematik, såsom invandringen, integrationen och rasismen med allt vad det innebär. Man ska inte glömma att SP uppstod i Brabant och Limburg¹. Nu när vi har slagit igenom i storstäderna kommer det fram att människorna här har en annan mening om saker och ting än vad som varit gängse i partiet. Vi har således intagit klara ståndpunkter härvidlag och vi har varit aktiva i att förverkliga dem.

Tittar man på vilka människor som bor i en storstad som Rotterdam och på vad arbetarklassen består av, då ser man att det stora flertalet av dem inte längre utgörs av Henk och Ingrid, dvs av dem vars föräldrar och förfäder var infödda nederländare. Utan den utgörs av människor med en förhistoria i 150 olika nationaliteter med mycket skilda kulturella bakgrunder. Vi i SP har ännu inte några egentliga band till denna nya arbetarklass. Och de banden kan man bara bygga utifrån en medveten politik och med en medveten satsning att dra dem till partiets politik. Men också med att med dessa människor färgsätta partiet. Vi har i Rotterdam ännu inte lyckats göra detta, men vi har dock en viss erfarenhet. Vi har exempelvis varit aktiva i

¹ Brabant (egentligen Noord-Brabant) ligger i södra Nederländerna, norr om det belgiska länet Antwerpen. Städer: Eindhoven, Tilburg, Breda. Limburg ligger öster om Brabant och gränsar i syd mot det belgiska länet Limburg, i öst mot Tyskland. Viktigaste stad Maastricht.

pensionsfrågor något som ju berör invandrare. Det är dessa erfarenheter som vi måste förmedla till partiet i övrigt. Det är därför som vi inser att vi även måste ta vårt ansvar på riksnivån såsom ett riksdagsarbete innebär.

Det gäller även andra ståndpunkter. Vi har alltid hamrat in att SP måste bli ett miljöparti med reella alternativ till vad som måste göras visavi den ekologiska och den klimatmässiga krisen. Det är därför som vi föreslog Ike Teurling som riksdagskandidat. Han arbetar idag för Greenpeace och har där intagit flera mycket radikala ståndpunkter.

Näringslivets demokratisering

Vad som dock är den mest avgörande punkten är vad vi i partidiskussionerna har lyft fram om ekonomisk demokrati eller demokratiseringen av näringslivet. Detta är det mest avgörande av allt. När man ser den ekonomiska krisen och skuldskrisen i Europa kommer frågan ”vad har vi att säga om det och i vems intresse talar vi”. Vi i Rotterdam har under de gångna åren verkat för dessa frågor som de viktigaste överhuvudtaget. På två partikongresser har ändringsförslag och motioner antagits med budskapet att SP måste utarbeta ett program som i praktiken heter duga. Tyvärr måste vi konstatera att det ännu inte har lyckats.

Jag tror att det har med en hel del saker att göra. För det första är det ingen lätt diskussion. Men vad som kanske är det viktigaste är att en dylik diskussion är utanför vad vardagen fordrar. Den går utöver vad som normalt behandlas i riksdagen eller i massmedia. Det handlar om vad som egentligen är galet med samhället, dvs det syftar till vad som gäller bortom de närmast kommande åren.

Inte desto mindre är denna diskussion väsentlig och många aktiva medlemmar i SP inser att det är en livsavgörande fråga. Det är också därför som ett flertal motioner har godkänts på partikongresserna. Men samtidigt är denna fråga ingen stor fråga i samhället. I till exempel fackföreningsrörelsen och i folkrörelserna diskuteras det – till skillnad från 1970-talet – knappast alls över detta. Men det är naturligtvis inget skäl för SP att inte göra det.

Vad gäller följderna av den rådande krisen i Europa och världen är vi i Nederländerna endast i dess begynnelsefas. Åren framför oss kommer att låta oss känna på vad en kris är. Det finns, även inom SP, ett förnekande av krisens följder och även en underskattning av dess djup. Man ser krisen som en tillfällig företeelse. Men det är en underskattning med farliga konsekvenser. Nödvändigheten av en diskussion om alternativ kommer under de närmsta åren att bli allt nödvändigare. Och ju tidigare vi tar oss an detta i partiet desto bättre förberedda kommer vi att vara. Det är helt klart att frågan inte är någon fråga som ett antal experter kan skriva ett inlägg om, utan det är en fråga som partiet i sin helhet måste ta itu med.

Under den pågående valkampen lägger SP stor vikt på frågan om ett möjligt regeringsdeltagande. Vad är din syn på den saken?

Den frågan var en viktig ståndpunkt vari Rotterdam och regionen Sydholland² tog på de två senaste partikongresserna. Vår utgångspunkt var och är att det måste till ett reellt brott med den nyliberala politiken i Nederländerna och i Europa som helhet. Vad vi fört fram är, det handlar inte om hur stor en SP-fraktion måste vara i riksdagen utan det handlar om att ett sådant brott endast kan ske ifall det finns ett tillräckligt samhällstryck underifrån från folkrörelser, fackföreningarna, hyresgästföreningarna och liknande massorganisationer

I SP ses det i allmänhet som att det rör sig om vad SP gör i riksdagen men också om vilka aktioner man vidtar. Men i praktiken ses aktionerna som något som ska stödja arbetet i riksdagen eller andra beslutsorgan och inte som något att i grunden skapa rörelser för en

² Zuid-Holland är det folkrikaste länet vid den nederländska kusten. Städer: Rotterdam, Haag. Gränsar i norr mot Noord-Holland med Amsterdam, i söder mot länet Zeeland. Holland betecknar i Nederländerna kusten och inte hela landet (som det har blivit i svenska.)

samhällsförändring. Och denna riksdagscentrering skulle komma som en bumerang rakt i käften på oss ifall vi satte oss i en regering rakt av. Således borde diskussionen om Emile Roemer i en regering istället vara en debatt om hur SP kan bli ett parti som tar initiativ till ett motstånd gentemot den rådande utvecklingen i samhället och bidra till uppbygget av en folkrörelse för detta.

För utan en motkraft i samhället kan ett deltagande i landets styrelse endast sluta i ett fiasko. Och ett brott med den nuvarande politiken kan endast inträffa ifall det bakom detta finns fler människor än de som röstar på partiet i ett val. Motståndet till en förändring är naturligtvis något mycket reellt och det är att bedra sig själv ifall man tror att man kan uppnå reella förändringar genom beslut i den nuvarande riksdagen.

Det kan vara av godo att se vad som sker i Grekland. De reella alternativen kom på bordet först efter att det fanns ett samhälleligt tryck underifrån. Just därför är en diskussion om politiska alternativ så viktig. Situationen i Grekland, Spanien och Italien är naturligtvis en annan än den som gäller Nederländerna. Där är krisen allvarligare och behovet av en annan politik är mycket mera inpå huden. Vad gäller den kris som vi nu genomlider kan vi inte ty oss till en politik såsom regeringen Den Uyl bedrev på 1970-talet i Nederländerna.³ För ifall man enbart utgår från de rådande kraftförhållandena då kommer man att slå huvudet i väggen. För ifall Syrizarpartiet i Grekland hade utgått från de kraftförhållandena som rådde för ett år sedan, då hade de missat bussen. Så låt oss vara ärliga och tillstå att vi i Nederländerna tror att vi kan snabbt förändra vad som gäller hos oss. Men titta på de politiska partiernas sympatier och på vad väljarna föredrar i opinionspejlingarna.

För ett eventuellt regeringsdeltagande för SP borde utvecklingen i Danmark vara en lärdom. Där sitter nu, efter en tidigare högerregering, en mittenvänsterregering som består av socialdemokrater och av Socialistisk Folkeparti som är snarlik vårt SP, och som samarbetar med ett socialliberalt parti liknande vårt vänsterliberala *Democraten 66* (D66). Men i praktiken driver denna regering en politik som inte i något väsentligt skiljer sig från en nyliberal politik. Resultatet är att stödet för de två vänsterpartierna i regeringen har dalat mycket snabbt. För ifall ett vänsterparti i en regering inte för någon vänsterpolitik flyr väljarna med rätta. Det är en lärdom som SP bör ta till sig. Därför säger jag, SP i en regering endast om vi kan förändra något.

Grenzeloos (Amsterdam) den 6 september 2012. Översättning och noter *Per-Erik Wentus*.

Mer om SP och valet 12 september 2012

Max van Lingen: [Varför rösta på Socialistische Partij](#) (*Internationale socialisten* 28 augusti)

Will Wroth: [Uppåt och uppåt för holländska Socialistpartiet: nya perspektiv för socialismen eller...](#) (*Links International* 1 september 2012)

Julian Coman: [Holländarna vänder sig till den radikala vänstern när de europeiska drömmarna blivit bittra](#) (*The Observer* 2 september 2012)

Peyman Jafari: [Den nederländska statsministerns utpressningshot](#) (*Rood* 5 september 2012)

Om SP:s historia:

Aron Etzler: [Den felande länken i Europas vänster](#)

³ Regeringen Den Uyl bestod av vänster- och mittenpartier. Sprack i samband med oljekrisen och korruptionsaffärer.